
*Työsuojelun toimintaohjelma
Lapin yliopisto 2020-2021*

Työsuojelutoiminta

Työsuojelu tähtää työyhteisön hyvinvointiin ja turvallisuuteen. Työsuojelutoiminta on parhaimmillaan ennakoivaa toimintaa, sen avulla ehkäistään työstä johtuvia sairastumisia ja tapaturmia. Käytännössä työsuojelu tarkoittaa niitä toimia, joiden avulla huolehdimme, että työympäristömme on turvallinen ja työyhteisömme voivat hyvin.

Jokainen työyhteisön jäsen on velvollinen noudattamaan työturvallisuuteen liittyviä määräyksiä ja ohjeita sekä vastaamaan myös siitä, ettei hän toiminnallaan tai tahallisella laiminlyönnillään aseta itseään tai työ/opiskelutoveriaan vaaralle alttiiksi eikä aiheuta terveydellisiä haittoja. Kehittämistyötä ja yhteistoimintaa koordinoidaan työsuojelutoimikunnan kautta. Työsuojelutoimikunta laatii koko yliopistoa kattavan toimintasuunnitelman kullekin toimintakaudelle sovittavista työsuojelutoimenpiteistä ja seuraa suunnitelman toteutumista.

Työsuojelutoimet perustuvat yksiköissä säännöllisesti tehtävään riskiarviointiin, työpistekohtaisiin selvityksiin ja muihin työterveyshuollon, työsuojeluvaltuutetun tai henkilöstöhallinnon suosituksiin. Näissä arvioinneissa ja suosituksissa on tärkeää hyödyntää mahdollisimman laajasti eri asiantuntijatahoja.

Yliopisto järjestää henkilöstölle ja esimiehille koulutusta työsuojelusta, riskien arvioinnista sekä työhyvinvointiin liittyvistä aiheista. Esimiehille järjestetään koulutusta henkilöstöjohtamisesta, jossa perehdytään mm. työhyvinvoinnin tukemiseen työyhteisössä.

Työsuojelulla on omat www-sivut (<https://www.ulapland.fi/FI/Yliopisto/Nain-toimimme/Opiskelu--ja-tyoymparisto/Tyosuojelu>) sekä yliopiston intrasta löytyy kattava ohjeistus.

Työterveyshuollon järjestäminen

Lapin yliopisto edistää yhteistyössä työterveyshuollon kanssa työhön liittyvien sairauksien ja tapaturmien ehkäisyä, työn ja toimintaympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta, työyhteisön toimintaa sekä työntekijöiden terveyttä, työ- ja toimintakykyä. Yliopiston työterveyspalvelut järjestää Terveystalo Rovaniemi, Työterveys Oy. Sopimus työterveyden kanssa kattaa ennaltaehkäisevän työterveyshuollon ja yleislääkäritasoisien sairaanhoidon henkilökunnalle.

Yhteistyössä työterveyden kanssa kartoitetaan ja paneudutaan työergonomiaan, työssä esiintyviin riskeihin, työympäristöön ja työssä jaksamiseen liittyviin kysymyksiin tekemällä yksikkö- ja työpisteselvityksiä sekä luomalla henkilöstölle mahdollisuuksia osallistua erilaisiin työkykyä ylläpitäviin tilaisuuksiin ja koulutuksiin. Työterveyshuollon vuosittaisessa toimintasuunnitelmassa määritellään toiminnan tavoitteet ja toteuttamisperiaatteet. Työterveyshuollon toimintasuunnitelma laaditaan yhteistyössä työterveyshuollon tuottajan ja työsuojeluorganisaation kanssa ja käsitellään työsuojelutoimikunnan kokouksessa, joka myös seuraa suunnitelman toteutumista. Suunnitelma on nähtävillä intranetissa. Intranetistä löytyvät myös tarkemmat työterveyden yhteystiedot. <https://intra.ulapland.fi/Suomeksi/Hyvinvointi/Terveystalo-Rovaniemi,-Tyoterveys-Oy>

Työolosuhteet

Valtaosa yliopistostamme sijaitsee päärakennuksessa Rantavitikan kaupunginosassa noin 2,5 kilometriä Rovaniemen keskustasta. Lisäksi muutamat yksikkömme toimivat eri toimitiloissa lähellä Rovaniemen keskustaa: Arktinen keskus Arktikum-talossa, harjoittelukoulu omissa tiloissaan sekä Koulutus- ja kehittämispalvelut sekä talous- ja henkilöstöpalvelut Vilhontalossa.

Lapin yliopistossa on käytössä osaamisen suuntaamisen toimintamalli. Toimintamallissa yhtenäistettiin myös yksiköiden ja tiedekuntien työsuunnitteluprosessit ja käyttöön otettiin Kompassi-tietojärjestelmä työaikasuunnitelmien tekemiseksi. Toimintamalli korvasi aiemman kokonaistyöaikasuunnittelun. Toimintamalli on yliopiston toiminnanohjauksen ja johtamisen keskeinen osa-alue, jonka operatiivinen vastuu on yksikön johdolla. <https://intra.lapland.fi/Suomeksi/Kehittaminen/Osaamisen-suuntaaminen>

Erityistä huomiota kiinnitetään liialliseen työntekoon ja työmääriin, aikapaineeseen, vaikeisiin vuorovaikutustilanteisiin sekä epäasialliseen kohteluun. Työjärjestelyjen on oltava sellaiset, että työntekijällä on mahdollisuus riittävään työrasitteista palautumiseen. Olennaista on työajan kokonaisvaltainen suunnittelu ja erityisesti opetus- ja tutkimushenkilöstön työaikasuunnitelmien yhdessä läpikäyminen osaamisen suuntaamisen toimintamallin mukaisesti.

Työpaikan kokonaisturvallisuuteen kiinnitetään huomiota ja henkilöstön sekä opiskelijoiden turvallisuudesta huolehditaan. Yliopistossa on laadittu pelastussuunnitelmat, toimintaohjeet onnettomuus- ja vaaratilanteisiin sekä kriisitoimintaohjeistus, näitä tullaan päivittämään sekä päivityksen yhteydessä koulutetaan henkilökuntaa. Yliopistossa huolehditaan myös riittävästä ensiapuvastaavien määrästä sekä ensiapukoulutuksen päivittämisestä.

Yliopistokampanuksen sisäilman laatua seurataan aktiivisesti ja käytössä on toimivaksi havaittu toimintamalli, mikä noudattelee Suomen yliopistokiinteistöjen sisäilmastotyöryhmän ohjeistusta. Mahdollisiin ongelmiin reagoidaan nopeasti olemassa olevan prosessin mukaisesti. Toiminnassa ollaan siirrytty ennakoivaan toimintaan.

Työsuojeluvastuut

Työnantaja on ensisijaisesti vastuussa työn turvallisuudesta ja terveellisyydestä. Työnantaja luo puitteet turvalliselle työlle. Työn ja toiminnan luonne huomioon ottaen on riittävän järjestelmällisesti selvitettävä ja tunnistettava työstä, työtilasta, muusta ympäristöstä ja työolosuhteista aiheutuvat haitta- ja vaaratekijät sekä, milloin niitä ei voida poistaa, arvioitava niiden merkitys työntekijöiden turvallisuudelle ja terveydelle.

Työsuojelu on osa normaalia yksiköiden tavoitteellista toimintaa. Yksiköiden johtajilla/esimiehillä on päätösvalta ja vastuu omaa yksikköä koskevissa työsuojeluasioissa. He arvioivat esitettyjen työsuojelutoimien ensisijaisuuden ja järjestävät niiden toteutuksen. Työsuojelu kattaa myös opiskelijat heidän suorittaessaan opinto-ohjelman mukaisia opintoja ja harjoitustöitä.

Lähiesimiehet vastaavat käytännön välittömästä toiminnasta, ohjeista, opastuksesta ja valvonnasta sekä siitä, että työolosuhteet ja -välineet ovat asianmukaisia eivätkä työtavat ole terveydelle haitallisia. Yksiköiden johto huolehtii siitä, että lähiesimiehille on annettu riittävät ohjeet työsuojelun toteuttamisesta.

Johto vastaa myös siitä, että lähiesimiehet ovat tietoisia, kenelle vastuu ja huolehtiminen työn/opiskelun turvallisuudesta yleensä ja erityistilanteissa kuuluu. Myös työntekijät ja opiskelijat ovat velvollisia huolehtimaan turvallisuudesta havainnoimalla työ- ja opiskeluympäristöä sekä ilmoittamaan havaitsemistaan puutteista tai vaaratilanteista viivytyksettä esimiehelle tai

ohjaajalle/opettajalle. Lisäksi on noudatettava työhön ja opiskeluharjoitteluun liittyviä ohjeita, säädöksiä ja työsuojelumääräyksiä.

Yliopiston työsuojeluorganisaatiossa toimivat henkilöt vastaavat lain edellyttämistä tehtävistä.

Työhyvinvoinnin kehittäminen

Työsuojelutoiminnassa työhyvinvointi ymmärretään kokonaisvaltaisena toimintatapana, jonka tulee olla luonteva osa jokapäiväistä työntekoa. Työsuojelussa huomioidaan käynnissä oleva konserniyhteistyö ja sen mukanaan tuomat muutokset toiminnan luonteeseen sekä rakenteeseen.

Keskeiset työsuojelutoiminnan tavoitteet vuosille 2020-2021 on jaoteltu oheiseen taulukkoon. Tavoitteiden ja toimenpiteiden seuranta tapahtuu osana yliopiston kehittyvää Work+ hyvinvointiohjelmaa. Lisäksi työsuojelutoimikunnassa aktiivisesti seurataan ja arvioidaan työsuojelutoiminnan laadukkuutta sekä tuloksellisuutta. Oheiset taulukoissa esitetyt toimenpiteet eivät ole työsuojelutoimikunnan vastuulla vaan työntäjä huolehtii tarvittavista toimenpiteiden organisoimisesta.

Tavoite	Toimenpiteet	Aikataulu	Seuranta
Ajantasainen ja kattava ensiapukoulutus	Aktiivinen koulutus	jatkuvaa	koulutukset/vuosittain
Palo- ja pelastusturvallisuuden parantaminen	Pelastus/poistumisharjoitukset ajantasainen ohjeistus	Syksy 2020/jatkuvaa	harjoitukset sekä ohjeet/vuosittain
Kemikaaliturvallisuuden parantaminen	Riskien arviointi, koulutus ja ohjeistus sekä vetokaappien turvallisuuden varmistaminen ja ohjeistus	Syksy 2020/kevät 2021	riskien arviointi ka ohjeistus/vuosittain
Sisäilmasto-olosuhteiden hallinta	Sisäilmäympäristön ohjausryhmän toimintaan perehdyttäminen ja ryhmän aktiivinen toiminta	jatkuvaa	jatkuvaa
Kriisitoimintatoiminta-ohjeistus ajan tasalla	ohjeistuksen päivitys	jatkuvaa	jatkuvaa

Tavoite	Toimenpiteet	Aikataulu	Seuranta
Työilmapiirin kehittäminen	yliopisto- ja yksikötasoiset kehittämistoimenpiteet.	jatkuvaa	kehittämistoimintojen arviointi osana yliopiston johtamisjärjestelmää /vuosittain
Henkilöstön osaamisen vahvistaminen	kehityskeskustelut kattava henkilöstökoulutustarjonta	jatkuvaa	arviointi osana yliopiston johtamisjärjestelmää/vuosittain
Tasa-arvoinen ja yhdenvertainen työyhteisö	ajantasainen tasa-arvo ja yhdenvertaisuus suunnitelma	jatkuvaa	ohjeistus/vuosittain

Tavoite	Toimenpiteet	Aikataulu	Seuranta
Ajantasainen työsuojelun toimintaohjelma	suunnitelman käsittely toimikunnassa kerran vuodessa	jatkuvaa	Vuosittain
tiedostus ja viestintä	ajantasaiset intrasivustot	valmis kevät 2021	Vuosittain
työympäristön turvallisuus	turvallisuuskävelyt		Jatkuvaa toimintaa
Työsuojeluvastuun selkeyttäminen ja työsuojelun esilläpitäminen	Työsuojelupäälliköiden ja -valtuutettujen osallistuminen yksiköiden kokouksiin yms.,	jatkuvaa	Vuosittain